

**INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

Strefa wolnego handlu UE – USA – potencjalny wpływ na polski handel produktami rolno-spożywczymi

dr Janusz Rowiński

**Konferencja: „Przemysł spożywczy – otoczenie rynkowe,
inwestycje, ekspansja zagraniczna”**

IERiGŻ-PIB, UEK

Kraków, 25 października 2013 roku

Polska

Eksport rolno-spożywczy (HS 1-24) (w mln USD i wskaźniki struktury)

Wyszczególnienie	2000	2004	2009	2010	2011	2012
1. Ogółem	2 565,2	6 483,6	15 580,4	17 498,9	20 851,6	22 082,1
2. Z tego: do UE	1 696,2	4 785,4	12 507,1	13 805,0	16 255,6	16 755,5
3. poza UE	869,0	1 698,2	3 073,3	3 693,9	4 596,0	5 326,6
4. W tym: do USA	105,0	197,9	303,9	310,0	288,9	324,3
Relacja 3/1 (w %)	33,9	26,2	19,7	21,1	22,0	24,1
Relacja 4/1 (w %)	4,1	3,1	2,0	1,8	1,4	1,5
Relacja 4/3 (w %)	12,1	11,7	9,9	8,4	6,3	6,1

Źródło: WITS (World Integrated Trade Solution). Comtrade Database.

Z tego samego źródła, jeśli nie zaznaczono inaczej, pochodzą wszystkie prezentowane dane.

Polska

Import rolno-spożywczy (HS 1-24) (w mln USD i wskaźniki struktury)

Wyszczególnienie	2000	2004	2009	2010	2011	2012
1. Ogółem	3 115,8	5 453,1	12 658,5	14 135,9	17 326,3	16 781,1
2. Z tego: z UE	1 946,7	3 488,9	8 772,6	9 608,8	12 004,4	11 318,3
3. spoza UE	1 169,1	1 964,2	3 885,9	4 527,1	5 321,9	5 462,8
4. W tym: z USA	70,8	107,6	220,3	325,2	256,7	280,4
Relacja 3/1 (w %)	37,5	36,0	30,7	32,0	30,7	32,6
Relacja 4/1 (w %)	2,3	2,0	1,7	2,3	1,5	1,7
Relacja 4/3 (w %)	6,1	5,5	5,7	7,2	4,8	5,1

Polska

Salda obrotów produktami rolno-spożywczymi (w mln USD)

Wyszczególnienie	2000	2004	2009	2010	2011	2012
1. Ogółem	- 550,6	1 030,5	2 921,9	3 363,0	3 525,3	5 301,0
2. Z tego: z UE	- 250,5	1 296,5	3 734,5	4 196,2	4 251,2	5 437,2
3. spoza UE	- 300,1	- 266,0	- 812,6	- 833,2	- 725,9	- 136,2
4. W tym: z USA	34,2	90,3	83,6	-15,2	32,2	43,9

Polska

Eksport rolno-spożywczy do USA (HS 1-24, ważniejsze pozycje) (w mln USD i wskaźniki struktury)

Grupa produktów	2000	2004	2009	2010	2011	2012
04. Mleko i nabiał	11,8 11,2	13,6 6,9	33,6 11,0	66,2 21,4	23,6 8,2	15,0 4,6
11. Produkty młynarskie	8,2 7,8	18,3 9,3	48,0 15,8	40,8 13,2	35,4 12,3	30,2 9,3
16. Przetwory z mięsa	30,8 29,3	45,8 23,1	52,9 17,4	61,7 19,9	67,1 23,2	67,3 20,7
18. Kakao i przetwory z kakao	5,1 4,9	9,7 4,9	16,1 5,3	19,7 6,4	21,6 7,5	26,6 8,2
20. Przetwory owocowo-warzywne	9,5 9,1	16,8 8,5	18,5 6,1	14,2 4,6	18,0 6,2	20,7 6,4
22. Alkohole	20,4 19,4	48,1 24,3	81,6 26,9	46,2 14,9	52,3 18,1	58,3 18,1
Inne	19,2 18,3	45,6 23,0	53,2 17,5	61,2 19,7	70,9 24,5	106,2 32,7
Ogółem	105,0 100,0	197,9 100,0	303,9 100,0	310,0 100,0	288,9 100,0	324,3 100,0

Polska

Import rolno-spożywczy z USA (HS 1-24, ważniejsze pozycje) (w mln USD i wskaźniki struktury)

Grupa produktów	2000	2004	2009	2010	2011	2012
03. Ryby	0,5 0,6	17,0 15,8	31,5 14,3	28,5 8,8	39,6 15,4	37,9 13,5
08. Owoce	8,2 11,6	16,6 15,5	27,4 12,4	26,5 8,2	30,2 11,8	32,7 11,7
21. Różne przetwory spożywcze	11,1 15,7	21,3 19,8	33,6 15,3	29,6 9,1	28,8 11,2	26,6 9,5
22. Napoje alkoholowe	3,5 5,0	7,5 7,0	31,6 14,4	37,0 11,4	43,7 17,1	42,9 15,3
23. Odpady przem. spożywczego	3,0 4,3	4,3 4,0	32,2 14,6	137,0 42,1	37,8 14,7	68,2 24,3
24. Tytoń	16,6 23,4	14,2 13,2	28,3 12,9	33,6 10,3	38,4 14,9	38,9 13,9
Inne	27,9 39,4	26,7 24,8	35,7 16,2	33,0 10,1	38,2 14,9	33,2 11,8
Ogółem	70,8 100,0	107,6 100,0	220,3 100,0	325,2 100,0	256,7 100,0	280,4 100,0

Przemysł rolno-spożywczy

Korporacje transnarodowe z kapitałem amerykańskim na rynku polskim (1)

Korporacja	Branża
Branże, w których korporacje mają bardzo duży udział w rynku światowym	
British-American Tobacco Trading	tytoniowa
Philip Morris	tytoniowa
Bunge Investment	olejarska
A.D.M.	olejarska
Kraft Foods	cukiernicza, koncentratów spożywczych /1/
PepsiCo	cukiernicza, napojów bezalkoholowych, owocowo-warzywna /2/
Mars	cukiernicza, paszowa /1/

Przemysł rolno-spożywczy

Korporacje transnarodowe z kapitałem amerykańskim na rynku polskim (2)

Korporacja	Branża
Branże, w których korporacje mają duży udział w rynku światowym	
Pernod Ricard	spirytusowa
Beverage Company	spirytusowa
CDEC	spirytusowa
Coca Cola	napojów bezalkoholowych
Cargill	paszowa, koncentratów spożywczych
Smithfield Foods (Animex)	paszowa, mięsna /2/
H.J. Heinz	koncentratów spożywczych, owocowo-warzywna /2/
Sara Lee Douve Egberts	koncentratów spożywczych
Mc Cormick	koncentratów spożywczych
<i>Źródła: Lista korporacji: P. Chechelski, Korporacje transnarodowe w procesie globalizacji polskiego przemysłu spożywczego, Maszynopis.</i>	
Uwagi: 1. w branży koncentratów korporacje mają duży udział w rynku światowym, 2. w branżach owocowo-warzywnej i mięsnej korporacje mają niewielki udział w rynku światowym.	

Strefa wolnego handlu UE – USA

Wnioski dla polskiej gospodarki żywnościowej (1)

1. USA są dla polskiej gospodarki żywnościowej rynkiem o niewielkim i systematycznie malejącym znaczeniu (udział USA w eksporcie rolno-spożywczym Polski zmniejszył się z 4,1% w 2000 r. do 1,5% w 2012 r.). Podstawową przyczyną jest niewielki popyt importowy USA na surowce i produkty rolne strefy klimatu umiarkowanego. USA są ich producentem, często dysponującym dużymi nadwyżkami eksportowymi.
2. Innymi przyczynami niewielkiego eksportu są /1/ odległość (koszty transportu), /2/ niskie ceny na rynku amerykańskim oraz /3/ bariery sanitarne i fitosanitarne (zwłaszcza dotkliwe dla gałęzi przetwarzających surowce zwierzęce). Natomiast większość ceł USA na produkty rolne nie stanowi poważnej bariery dostępu (przeciętne, ważone wartością eksportu, cła na importowane z UE-27 produkty rolnictwa wyniosły w 2010 r. 2,1% ad valorem).

Strefa wolnego handlu UE – USA

Wnioski dla polskiej gospodarki żywnościowej (2)

- 3. Rynek amerykański ma jednak dla kilku gałęzi przemysłu rolno-spożywczego istotne znaczenie (lub dla niektórych zakładów w tych gałęziach). Są to: przemysły: rybny (konserwy), mięsny (szynki konserwowe), młynarski (gluten pszeniczny i skrobie), owocowo-warzywny (różne przetwory), mleczarski (sery) i spirytusowy (alkohole wysokoprocentowe). Ponadto przemysł cukierniczy eksportuje do USA czekoladę z importowanego kakao.**
- 4. Nie należy spodziewać się szybkiego wzrostu polskiego eksportu rolno-spożywczego do USA po zawarciu umowy o wolnym handlu, gdyż warunki dostępu do rynku USA tylko nieznacznie się poprawią. USA nie zrezygnuje z nieraz nadmiernych wymagań sanitarnych i fitosanitarnych, a trudno spodziewać się, że zostanie przyjęta zasada ekwiwalentności przepisów UE i USA.**

Strefa wolnego handlu UE – USA

Wnioski dla polskiej gospodarki żywnościowej (3)

5. **Zniesienie ceł w imporcie z USA może znacznie poprawić warunki dostępu produktów rolno-spożywczych USA na rynek UE (przeciętne, ważone wartością importu, cła unijne na produkty rolnictwa importowane z USA wyniosły w 2010 r. 4,8% ad valorem). Co najmniej niektóre polskie produkty będą wypychane z rynków innych krajów członkowskich.**
6. **Możliwe jednak, że na część produktów rolno-spożywczych cła nie zostaną zniesione i powstanie lista „produktów najwrażliwszych”, których rynki będą nadal chronione cłami, Ewentualne ułatwienia dostępu polegałyby wówczas tylko na kontyngentach preferencyjnych.**

Strefa wolnego handlu UE – USA

Wnioski dla polskiej gospodarki żywnościowej (4)

- 7. Podstawowym wnioskiem końcowym jest konieczność aktywnego udziału polskiego rządu w negocjowaniu części rolniczej umowy o strefie wolnego handlu. Wprawdzie negocjacje prowadzi Komisja Europejska, ale mandat negocjacyjny zatwierdzają, a następnie kontrolują jego przestrzeganie państwa członkowskie. W tej sprawie Polska musi być bardzo zdecydowana i starać się stworzyć koalicję *ad hoc*, co nie będzie łatwe, gdyż większości państw członkowskich będzie zależało na uzyskaniu lepszego dostępu do rynków artykułów przemysłowych i usług nawet kosztem rolnictwa.**

Dziękuję za uwagę